

การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยช่วงอุทกภัย

ในช่วงการเกิดเหตุอุทกภัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องคำนึงถึงการจัดการขยะมูลฝอยตามช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในแต่ละช่วง ประกอบด้วย

๑. ช่วงเตรียมการรับมือกับเหตุอุทกภัย
๒. ช่วงเกิดเหตุอุทกภัย
๓. ช่วงหลังจากเหตุอุทกภัยคลี่คลาย
๔. ช่วงฟื้นฟูหลังจากเหตุอุทกภัย

ช่วงเตรียมการรับมือกับเหตุอุทกภัย

เป็นช่วงเวลาก่อนการเกิดเหตุซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้น ได้แก่

๑. การประเมินความเสี่ยงและความรุนแรงของเหตุอุทกภัย ให้ประเมินจากประวัติการเกิดเหตุอุทกภัยที่ผ่านมาของพื้นที่ รวมทั้งการติดตามข้อมูลสภาพอากาศและการพยากรณ์อากาศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประเมินความเสี่ยงและความรุนแรง

๒. การเตรียมพื้นที่ เช่น การขุดลอกท่อตามซอยและถนน การจัดการสิ่งปลูกสร้างที่รูก้ำ คุ คลอง และรางระบายน้ำสาธารณะ การกำจัดผักตบชวาที่ขัดขวางการระบายน้ำ การผันน้ำในบ่อน้ำหรือโครงการแก้มลิงในพื้นที่เพื่อรองรับน้ำฝน การก่อสร้างหรือจัดเตรียมคันดินหรือยกระดับคันดินโดยรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้สูงขึ้น เตรียมความพร้อมของเครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องสูบน้ำ และการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ใกล้เคียงในการรับกำจัดขยะชั่วคราว (โดยอาจใช้กลไกคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของจังหวัด) กรณีที่เกิดเหตุอุทกภัยบริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และการกำหนดให้มีทีมงานในการทำงานร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกรณีที่เกิดเหตุอุทกภัย

ช่วงเกิดเหตุอุทกภัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องติดตามข่าวสารจากกรมอุตุนิยมวิทยาอย่างต่อเนื่อง และต้องแจ้งเตือนประชาชนเพื่อรับทราบข้อมูล ทั้งนี้การเกิดเหตุอุทกภัยสามารถเกิดได้ ๒ กรณี ได้แก่

๑. กรณีเกิดเหตุน้ำท่วมทั้งพื้นที่ชุมชนและในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งประชาชนให้เคลื่อนย้ายสิ่งของขึ้นที่สูงโดยทันทีเมื่อจะเกิดเหตุน้ำท่วม โดยจะต้องพิจารณาว่าพื้นที่ในชุมชนดังกล่าว เกิดเหตุน้ำท่วมในลักษณะน้ำท่วมฉับพลัน หรือน้ำท่วมขัง กรณีที่น้ำท่วมฉับพลัน (ระยะเวลา น้ำท่วมไม่เกิน ๒ - ๓ วัน) อาจเกิดทรัพย์สินเสียหายไม่มากนัก แต่กรณีที่เกิดน้ำท่วมขัง (ระยะเวลา น้ำท่วมนานกว่า ๓ วัน) อาจเกิดทรัพย์สินเสียหายเป็นจำนวนมาก และอาจทำให้มีปริมาณขยะเกิดขึ้น จากผลกระทบน้ำท่วมเป็นปริมาณมากในพื้นที่

๒. กรณีเกิดเหตุน้ำท่วมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดหาพื้นที่พักขยะในพื้นที่และกำจัดขยะมูลฝอยชั่วคราวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงเพื่อนำขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้ขนส่งไปกำจัด สำหรับในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่เกิดเหตุน้ำท่วมให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นประเมินความรุนแรงของน้ำท่วมว่ามากเกินไปจนกว่าที่ได้จัดเตรียมคันดินรอบพื้นที่ฝั่งกลบขยะมูลฝอยไว้หรือไม่ หากคาดว่ามึระดับน้ำที่มากกว่าคันดินที่จัดเตรียมเอาไว้ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตั้งตาข่ายดักขยะบริเวณท้ายน้ำให้แน่นหนา (ขึ้นกับความเร็วและปริมาณน้ำของกระแสน้ำ) เพื่อมิให้ขยะไหลออกนอกสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

ช่วงหลังจากเหตุอุทกภัยคลี่คลาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเร่งสำรวจและประเมินความเสียหายทั้งทางกายภาพและมูลค่าในพื้นที่ที่เกิดเหตุ รวมทั้งปริมาณและประเภทของขยะที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุอุทกภัย รวมทั้งฟื้นฟูสภาพจิตใจของประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยเร่งด่วน

ช่วงฟื้นฟูหลังจากเหตุอุทกภัย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดวัน Big Cleaning Day เพื่อทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนในพื้นที่ โดยให้มีหน่วยซ่อมแซมวัสดุหรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ได้รับความเสียหาย และให้กำหนดจุดรวบรวมและนำขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในช่วงเกิดเหตุ น้ำท่วมไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแยกประเภทของเสียอันตรายชุมชนออกมาต่างหาก ในส่วนของขยะชิ้นใหญ่ที่ได้รับความเสียหาย ควรกำหนดพื้นที่เฉพาะในการจัดการในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยหรือสถานที่อื่น ๆ ที่มีความเหมาะสม และประสานงานให้ประชาชนผู้คัดแยกขยะมาดำเนินการแยกชิ้นส่วนเพื่อนำไปจัดการอย่างเหมาะสมต่อไป พร้อมทั้งจำเป็นต้องถอดบทเรียนและวิเคราะห์ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเตรียมการรับมือกับเหตุอุทกภัยที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

กรณีที่ขยะมูลฝอยมีกลิ่นเหม็นจากการย่อยสลายขยะอินทรีย์เป็นเวลานาน อาจแนะนำให้ใช้ปูนขาวโรยบนขยะพอประมาณแล้วปิดถุงขยะไว้ให้มิดชิด เพื่อป้องกันมิให้เกิดกลิ่นเหม็นจากการย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน รวมทั้งการเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะต่าง ๆ ด้วย